KAINUUN
hyvinvointialue

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta
Stv@eduskunta.fi

Asia: Sosiaali- ja terveysvaliokunnan kirjallinen lausuntopyyntö, (SHVA/3903/03.00.00/2023) koskien hallituksen esitystä hyvinvointialueista annetun lain sekä eräiden siihen liittyvien lakien muuttamista (HE 2/2024)

Kainuun hyvinvointialue kiittää mahdollisuudesta lausua kyseisessä asiassa. Haluamme tuoda sosiaali- ja terveysvaliokunnalle esille seuraavat seikat koskien hallituksen esitystä, jotka toivomme huomioon otettaviksi lain jatkokäsittelyssä

1. Hyvinvointialueiden ohjauksen yhtenäistäminen sekä keventäminen on Kainuun hyvinvointialueen näkökulmasta tarpeen. Ohjauksen raskaus on tähän mennessä jo osin kaventanut liikaa hyvinvointialueiden autonomiaa. On samanaikaisesti tarpeen sekä keventää ohjauksen rakenteita että huolehtia erityisesti hyvinvointialueiden autonomiasta. Lakiuudistuksessa (Hyvinvointialuelaki 11§) korostuu talouden ohjaus. Lakiesityksen riskinä on se, että taloudellisen ohjauksen ja toiminnan sisällöllisen ohjauksen välillä jo ennestään oleva epäsuhta korostuu entisestään.

2. Hyvinvointialuelain 12§ muutoksessa korostetaan julkisen talouden suunnitelman lisäksi valtioneuvoston asettamia julkisen talouden finanssipoliittisia tavoitteita ohjauksessa. Kirjaus lisää entisestään talouden roolia toiminnan ohjauksessa. On selvää, että julkisessa taloudessa on käytössä rajallinen määrä resursseja. Mikäli resurssit ovat riittämättömät, tulisi ohjaavien ministeriöiden valmistella keinoja keventää toiminnan vaatimuksia.

3. Kohtien 1-2 pohjalta näemme tärkeäksi pyytää lakiesitykselle perustuslakivaliokunnan kannanoton, koska taloudellinen ohjaus ja julkisen talouden finanssipoliittiset tavoitteet saavat hyvin painokkaan roolin hyvinvointialueiden ohjauksessa. Näemme Kainuun hyvinvointialueella esitykseen liittyvän riskin siihen, että kansalaisten perusoikeudet palvelujen saamisessa jäävät riittävällä tavalla huomiotta. Hyvinvointialueen järjestämistehtävä perustuu lainsäädännöllä kansalaisille turvattuihin palveluihin, joiden yhteensovittaminen talouden ja finanssipoliittisten tavoitteiden kanssa edellyttää yhtenäistä valtioneuvoston ohjausta kaikilta substanssiministeriöiltä Valtiovarainministeriön lisäksi.

4. Hyvinvointialueiden ensimmäinen kokonainen toimintavuosi 2023 osoitti sen, että puhdas talousohjaus saattaa perustua vahvasti ylioptimistiselle käsitykselle hyvinvointialueiden kyvystä taloudelliseen sopeutukseen ja joustamiseen vallitsevan substanssilainsäädännön oloissa. Ohjauksen tasapainoisuuden tarpeen riittävä esille nostaminen lain taustatöissä näyttäytyy tässä tilanteessa erityisen tarpeellisena.

5. Näemme Kainuun hyvinvointialueella tarpeen nostaa ohjauksen tasoa selkeästi strategisemmaksi. Lakiesityksen 12 a§ valtakunnalliset tavoitteet ovat kannatettava muutos,

Postiosoite
Kainuun hyvinvointialue
PL 400, 87070 Kainuu

Puhelin
08 61561
(vaihde)

Verkkolaskutusosoite
Kainuun hyvinvointialue,
0037322133187000

Pankki
Danske FI30 8189 9710 0370 59
BIC: DABAFIHH

Internet
https://hyvinvointialue.kainuu.fi/

Sähköposti
kirjaamo.hyvinvointialue@kainuu.fi

Verkkolaskuoperaattori, -tunnus
CGI 003703575029

Y-tunnus
3221331–8

KAINUUN
hyvinvointialue

mutta kokonaisuutena lakiesitys ei tue riittävästi yhtenäisen ja strategisen ohjauksen näkökulmaa ohjauksen kokonaisuudessa. Hyvinvointialueiden valvonta on edelleen varsin yksityiskohtaista ja panosperusteista vaikuttavuus ja laatuperustaisuuden sijasta. Näemme Kainuun hyvinvointialueella riskinä sen, että hyvinvointialueiden ohjaus muuttuu lakiesityksen myötä talouspainotteisemmaksi, mutta ohjauksen hajanaisuuteen ja sisäiseen ristiriitaisuuteen ei lakiesityksellä saada parannusta.

Kajaanissa 11.3.2024

Jukka Lindberg
Hyvinvointialueen johtaja

Postiosoite
Kainuun hyvinvointialue
PL 400, 87070 Kainuu

Puhelin
08 61561
(vaihde)

Verkkolaskutusosoite
Kainuun hyvinvointialue,
0037322133187000

Pankki
Danske FI30 8189 9710 0370 59
BIC: DABAFIHH

Internet
https://hyvinvointialue.kainuu.fi/

Sähköposti
kirjaamo.hyvinvointialue@kainuu.fi

Verkkolaskuoperaattori, -tunnus CGI 003703575029

Y-tunnus
3221331–8